

preporučujemo svakom inteligentnom čovjeku, osobito do kojega su dopri pomenuti prigovori i vika na ovu mudru i nipošto neobičnu u crkv. historiji odredbu sv. stolice.

Dr. Pazman.

I. Галаховъ, О религији. Богословско-философское изслѣдованіе. Томскъ. 1911. (Galahov. O religiji. Bogoslovsko-filozofska istraživanja. Tomsk 1911. cijena 2 rublja). Knjiga je sastavljena iz prelekcija, što ih je Galahov držao na Tomskom sveučilištu, a apologetičnog je karaktera. U prvom dijelu govori autor o odnosu izmeđju nauke i religije i na široko se bavi naučnim teorijama vitalizma i mehanizma. U drugom dijelu govori on o religiji, o njezinoj bitnosti i začetku, o ideji božanstva, karakteru prvobitne religije i trim osnovnim nazorima o odnosu Boga prema svijetu: deizmu, panteizmu i ateizmu. U trećem dijelu nalazi se kratka historija religije (isp. Crkovni Vjesnik 1911, br. 33. str. 1034. 1035).

Прот. С. Четвериковъ, Религиозныя переживанія Л. Н. Толстого при свѣтлѣ православія. (Prot. S. Četverik v, religioznija pereživanija L. N. Tolstogo pri svjetle pravoslavija). Poltava 1911. c. 30 k.

Необходима ли религија, главним образом христіанство, для нравственности? Бывшій богослов (Da li je nužna religija, a osobito kršćanstvo za moral? Negdašnji bogoslov). Petrograd 1911. (VIII. + 303) c. 2 r. Pisac nastoji u radnji dokazati, da moral može posve neovisno od religije postojati. Pojam o Bogu kao o vrhovnom zakonodavcu za moralno čovječje djelovanje nije potreban.

А. Шилтовъ, Гдѣ и какъ нужно искать живого Бога? (A. Šiltov, Gdje i kako je nužno iskati živoga Boga?) Harkov 1010. c. 50 kop. — Šiltov nije bogoslov, nego profesor i doktor medicine i zato dolazi u svom djelu, kako on sam kaže, do zaključaka čisto empiričkim putem i predstavlja nam u njem dijalog među deistom i teistom. Dokazujući istinitost historičnog kršćanstva kaže, da je sjedinjenje s živim Bogom nužni zahtjev čovječjeg duha, unutarnji fakt, koji ne može biti oprovrnut nikakvom naukom.

Булгаковъ С., Два града. Изслѣдованіе о природѣ общественныхъ идеаловъ. (Bulgakov S., Dva grada. Istraživanje o naravi općih ideala) Moskva 1911 t. I. VII-XXI+303 i t. II. 313 c. 3 r. — Osnovno pitanje, koje bi želio pisac ovoga dosta velikoga djela, da riješi, jest o pravoj naravi i o zadnjem osnovu kulturno-općenih ideala. Taj je osnov zadržan u religiji. Čovjek je po samoj svojoj duhovnoj i slobodnoj naravi religiozno biće. Za njega su moguća samo dva puta: teizam, koji nalazi svoj konac i završetak u kršćanstvu i panteizam, koji dolazi do obožavanja čovjeka. Ova dva suprotna smjera imadu i moraju imati neprestanu borbu, a onaj će prvi izvojevati pobjedu istom u nebu. U protimbi sa nebeskim idejama, sa nebeskim gradom zidu se i zidali su se u krilu čovječanstva zemaljski gradovi. Takovi su zemaljski gradovi sagrađeni u Platonizmu (politeia), židovskom hilijazmu. Ovima dodaje velikom nepravdom pisac i „papizam“, koji da se poslije pokvario u cesaropapizam, iz kojega se onda

izrodio socijalizam svake ruke. Ovim pisac pokazuje, da nema pojma o papinstvu i razvoju socializma.

Jedino pravoslavlje oslobodilo se od židovskoga hilijazma i do zemaljske teokracije papizma, ono jedino nije vezano zemaljskim gradom, već ja u sebi slobodno, nezavisno i nije carstvo ovoga svijeta.

К. Лаппаран, Наука и апологетика. (K. Lapparan. Nauka i apologetika) Sergiev Posad 1911. c. 1 r.

Вл. I. Страховъ, Второе посланіе св. Ап. Павла къ Θεσσαλονикійцамъ Исагогико-экзегетическое изслѣдованіе. (Vl. I. Strahov, druga poslanica sv. Ap. Pavla Solunjanina. Izagogično-egzegetično istraživanje). Sergiev Posad, 1911. cijena 2 rublja 25 kop.

Јуст. Ольшевскій, Обличеніе штундизма. (Just. Oljsevski, Obličenje štundizma). Poltava 1910. str. 275 c. 1 r. 50 kop. U južnoj Rusiji nastala je u zadnjoj četvrti 19. stoljeća dosta brojna sekta od 2 milijona pristaša prozvana po svojoj „Erbauungsstunde“ Štundiste, Štundizam. Sekta se oslanja u svojoj nauci na njemačke pietiste. Oljsevski je nastojao u navedenom djelu, da znanstveno pobije ovu sektu osobito na osnovu sv. Pisma.

В. Е. Макаровъ, Очеркъ исторіи старообрядчества отъ Никона до нашихъ дней. (V. E. Makarov, Oert historije staroobredaca od Nikona do naših dana). 1911 c. 40 kop.

А. П. Мальцевъ, Православная церква и русскія учрежденія за границую: Австро-

Венгрия, Германији и Швеция. (A. P. Maljcev, Pravoslavne crkve i ruske zadužbine (zavodi) za granicom: Austro-Ugarskoj, Njemačkoj i Švedskoj) Berlin 1911.

Poznati protojerej kod ruske crkve u Berlinu Maljcev pružio je ovim djelom opširni prijedlog i važnija historična fakta ruske pravoslavne crkve i njezinog misionog djelovanja po stranim zemljama.

К. Григорьевъ, Богосознаніе Спасителя по первымъ тремъ евангеліямъ. (K. Grigorjev, Bogosoznanie Spasitelja po prvim trem evangelijam.) Har'kov 1911 33 str.

Ө. Е. Мельниковъ, Блуждающее богословіе. Обзоръ вѣроученія господ. церкви. (Th. E. Meljnikov, Nauke o Bogu, što blude. Prijegled učenja vjere gosp. crkve). Moskva, 1911. c. 75 k.

Влад. Эрнъ, Борба за Логосъ. (Vlad. Ern, Borba za Logos) Izdanje „Put“ Moskva 1911, c. 2 rub. *Dr. Šimrak.*

Illustrierte Kirchengeschichte u svescima izdaje u svojoj nakladi priznato i zaslužno Leonovo društvo — Leo-Gesellschaft — u Beču. Pisci su poznati i na glasu učenjaci: dr. G. Rauschen, dr. J. Marx i dr. J. Schmid, od kojih je prvi profesorom u Bonnu, drugi u Trieru, a treći u Mainzu. Cijelo djelo bit će izdano u 20 svezaka u velikoj osmini. Cijena je svesku 70 filira.

Zadaća je ovoga djela ta, da prikaže povjest Crkve katoličke na temelju najnovijih istraživanja tako, da bude pomoću ilustracija ili slika pristupačno ne samo učenjacima već i cijelom narodu. Budući da se na vjeru katol. više no ikada navaljuje, samu